

GUIA PER AL BON TRACTE INFANTIL A LA CIUTAT DE VIC

AJUNTAMENT DE VIC

Departaments de Benestar i Família, Dones, Salut i Oficina d'Acollida

Vic, desembre 2012

Ajuntament de Vic

ÍNDEX

1. Justificació	2
2. Finalitat i objectius	3
3. Marc legislatiu	3
4. Conceptes	5
5. Bon tracte infantil	8
6. Detecció	9
7. Actuació	11
8. Accions preventives	13
9. Telèfons d'interès	14
Fonts bibliogràfiques	15
Annex	16
Annex 1. Glossari	17
Annex 2. Actuació des de Serveis Socials	20
Annex 3. Actuació des de Guàrdia Urbana	22
Annex 4. Actuació des del C. Hospitalari	23
Annex 5. Actuació des de l'ABS Sud	25
Annex 6. Actuació des de l'EAP Vic Nord	26
Annex 7. Actuació des dels centres escolars	27

1. JUSTIFICACIÓ

La Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència estableix que cal protegir els infants i joves de situacions de risc social o desemparament.

- En el títol I s'estableixen les disposicions generals i els principis rectors que marquen l'orientació de la Llei i pretenen donar una visió global de l'infant o adolescent com a titular dels drets que li reconeix l'ordenament jurídic vigent i com a eix vertebrador d'un sistema que comprèn, alhora, l'atenció de les seves necessitats quotidianes i l'organització, si s'escau, de la seva protecció en situacions de risc.
- El títol IV és íntegrament de nova factura i respon a la voluntat ferma de posar la lluita contra el maltractament infantil al mateix nivell que la lluita contra la violència de gènere o masclista. L'article 40.3 de l'Estatut estableix que els poders públics han de garantir la protecció dels infants, especialment, contra qualsevol forma de maltractament i, per garantir aquesta protecció no solament són necessaris els mecanismes tradicionals de protecció dels infants i els adolescents, sinó que cal establir un nou marc de protecció específica contra el maltractament infantil que prevegi totes les situacions, encara que siguin tributàries d'una declaració de desemparament.

Per tant, els diferents agents que intervenen en els infants i joves han de garantir la detecció de situacions de risc i protegir-los. Amb aquesta premissa l'Ajuntament de Vic ha elaborat, conjuntament amb els serveis implicats, la Guia per al Bon Tracte Infantil a la ciutat de Vic.

Aquesta Guia vol optimitzar l'actuació que fan els professionals amb els infants i joves víctimes de violència o maltractament. Així com, vol crear un vincle d'intervenció entre els diferents recursos de la ciutat que hi treballen, tant si la violència és exercida directament sobre l'infant o jove, com si és dins l'entorn familiar proper.

La violència dins la llar afecta de manera directa i indirecta els infants. Per aquest motiu, en plantejar les actuacions en els casos de maltractament infantil, s'ha optat per fer una guia que unifiqui les accions que es duen a terme des de diferents conceptes (dona, infants i mutilació genital) i això ha de facilitar l'actuació del professionals i sobretot ha de garantir una atenció més global a l'infant.

Aquesta Guia té en compte tot tipus de violència exercida sobre un infant i el seu entorn. Per això és molt important plantejar les intervencions de prevenció i les d'actuació, per implicar-hi tots els agents educatius, socials, mèdics, policials i judicials. Vol ser una eina consensuada que permeti la consulta i l'actuació àgil i efectiva.

A la comarca d'Osona hi ha la *Guia-protocol de detecció de maltractaments infantils a la comarca d'Osona*, que ha servit de marc per elaborar els circuits concrets de la ciutat de Vic.

2. FINALITAT I OBJECTIUS

A continuació, s'exposa la finalitat d'aquesta Guia i els objectius que es marca:

Finalitat

- Garantir el benestar de la infància a Vic

Objectius generals

- Prevenir situacions de maltractament infantil
- Disminuir les situacions de maltractament infantil

Objectius operatius

- Unificar criteris d'actuació en situacions de maltractament infantil
- Clarificar circuits d'actuació i optimitzar-ne el funcionament

3. MARC LEGISLATIU

Com s'ha dit, aquesta Guia s'emmarca en tres conceptes claus: maltractament infantil, mutilació genital femenina i maltractament relacionat amb la violència masclista o familiar. Seguint això, el marc legal es basa en:

Infància i adolescència

- Convenció dels Drets dels Infants, 20 de novembre de 1989. És un tractat internacional firmat per tots els estats del món, excepte Somàlia i els Estats Units. És el primer instrument internacional que reconeix els nens i nenes com a titulars actius dels seus propis drets i és la base de tot el nostre ordenament jurídic amb la finalitat de garantir el benestar dels infants i té com a principi primordial "l'interès superior dels infants".
- Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència
- Protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a infants i adolescents (2006)
- *Guia-protocol de detecció de maltractaments infantils a la comarca d'Osona*

Violència contra les dones i violència en l'àmbit familiar

- Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajuda i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual
- Llei orgànica 14/1999, de 9 de juny, de modificació del Codi Penal de 1995 i de la Llei d'enjudiciament criminal, en matèria de protecció a les víctimes de maltractaments
- Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre, de mesures concretes en matèria de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers
- Llei orgànica 15/2003, de 25 de novembre (modificació de les penes)
- Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica
- Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista
- Llei 3/2005, de 8 d'abril, de modificació de la Llei 9/1998, del Codi de Família, de la Llei 10/1998, d'unions estables de parella, i de la Llei 40/1991, del Codi de Successions per causa de mort en el Dret Civil de Catalunya, en matèria d'adopció i tutela

Mutilació genital femenina

- Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència
- Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre, de mesures concretes en matèria de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers. Article 149: "El que causi a un altre una mutilació genital en qualsevol de les seves manifestacions, serà castigat amb la pena de presó de sis a dotze anys. Si la víctima és menor o incapac, serà aplicable la pena d'inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment per temps de quatre a deu anys, si el jutge ho estima adequat a l'interès del menor incapac".
- Llei orgànica 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones per eradicar la violència masclista (art. 5 i art. 75)

En cada cas s’haurà de veure si la mutilació que ha sofert un infant s’ha practicat en el nostre país o a l’estranger, qui l’ha facilitat i qui l’ha practicat, la nacionalitat dels autors materials i dels cooperadors necessaris.

- Llei orgànica 3/2005, de 8 de juliol, modificació de la Llei orgànica 6/1985 d’1 de juliol, del Poder Judicial. Amb aquesta Llei canvien els criteris de competència territorial dels jutges espanyols. Així es preveu perseguir també la pràctica de la mutilació genital femenina si el delicte s’ha produït a l’estranger, sempre que els responsables es trobin a l’Estat espanyol.

4. CONCEPTES

A continuació, s’exposen els conceptes clau que cal tenir en compte a l’hora de treballar i actuar en situacions de maltractament infantil.

MALTRACTAMENT INFANTIL

Concepte

Els maltractaments d’infants i adolescents es produeixen quan alguna persona, institució o la mateixa societat priva l’infant dels seus drets i del seu benestar (per acció, omissió o tracte negligent i no accidental) i amenaça el seu desenvolupament físic, psíquic i social o hi interfereix.

Tipologia

TIPUS	BREU DEFINICIÓ
<i>Físic</i>	Acció de força no accidental que fereix i provoca un dany físic o malaltia en un infant (o el col·loca en greu risc de patir-ne).
<i>Psíquic o emocional</i>	Manca persistent d’estimulació afectiva i cognitiva, fredor en les relacions, pressió o atemoriment, manca d’afecte, insults, menyspreus... Els cuidadors no responen a les expressions emocionals, al contacte, a la interacció ni al patiment de l’infant.
<i>Negligència o abandó</i>	Situació en la qual les necessitats físiques bàsiques dels infants no són cobertes pels cuidadors, temporalment o permanentment. A més, de possible situació de sotmetiment de l’infant a consums de fàrmacs o drogues.
<i>Abús o sotmetiment sexual</i>	Comportaments dels cuidadors que indueixen o toleren que l’infant satisfaci el desig sexual d’una altra persona. Els actes d’abús o sotmetiment poden diferenciar-se en tres grans grups: <ul style="list-style-type: none"> - No impliquen contacte físic entre l’infant i l’adult - Impliquen contacte físic actiu o passiu amb l’infant - Actituds que propicien l’abús: tràfic, pornografia o incitació a la prostitució infantil
<i>Prenatal</i>	Manca de cura per acció i/o omissió del seu propi cos, i/o ingesta de substàncies o drogues durant el procés de gestació, conscientment o inconscientment, que poden perjudicar el fetus.
<i>Explotació</i>	Situacions en les quals s’indueix o s’obliga l’infant a la realització excessiva i continuada de tasques inapropiades o de treballs amb els quals els cuidadors en treuen un benefici. Es pot parlar d’explotació sexual, laboral, inducció a la mendicitat...

<i>Corrupció</i>	Conductes dels cuidadors que promouen pautes de conducta antisocials o desviades a l'infant (agressivitat, apropiació indeguda, sexualitat, tràfic o consum de drogues...)
<i>Síndrome de Münchausen</i>	Sotmetiment de l'infant a ingressos hospitalaris continus i exàmens mèdics, en què es descriu símptomes físics patològics ficticis o generats pel cuidador
<i>Mutilació genital</i>	Extirpació total o parcial dels òrgans genitals externs sense finalitat terapèutica

A més d'aquestes tipologies, cal tenir en compte que la violència domèstica és una forma de maltractament físic i/o psíquic als infants. La violència que es pot viure en l'àmbit familiar, tant enfocada a la mare/pare com també als infants, repercuteix negativament en els més petits de la casa, directament o indirectament. Per tant, tot i no estar tipificada com a tipologia de maltractament infantil, la violència domèstica també és una forma de maltractament que es dona en els infants i joves.

VIOLENCIA CONTRA LES DONES I VIOLENCIA EN L'ÀMBIT FAMILIAR

Conceptes

La definició de violència masclista inclou tota manifestació de violència contra les dones. Recull les diferents formes de violència, siguin de caràcter físic, sexual, psicològic o econòmic que es manifestin o produeixin en l'àmbit de la parella, familiar, laboral, social o comunitari.

Per violència de gènere entenem aquelles conductes agressives exercides pels homes contra les dones, pel fet mateix de ser-ho, que estan emmarcades dins una relació de poder, de domini i de discriminació dels homes sobre les dones. Aquest tipus de violència s'anomena també "violència contra les dones" o "violència masclista" i es manifesta en diferents àmbits (parella, laboral, familiar, social, etc.).

Per violència domèstica entenem aquelles conductes agressives que els membres d'un grup familiar exerceixen sobre altres membres d'aquest mateix grup, que es troben en una situació de desigualtat, a causa d'una relació de poder o de domini. S'hi inclouen també les conductes agressives exercides sobre persones emparades en qualsevol altra relació per raó de la qual es trobin integrades en el nucli de convivència familiar i les exercides contra persones que estan ingressades en centres públics o privats a causa de la seva especial vulnerabilitat.

Tipologia

TIPUS	BREU DEFINICIÓ
<i>Violència física</i>	Qualsevol acte o omisió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany
<i>Violència psicològica</i>	Tota conducta o omisió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaçes, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o de qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat
<i>Violència sexual i abusos sexuals</i>	Qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, incloent-hi l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o l'infant una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu
<i>Violència econòmica</i>	Privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, dels seus filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella

Àmbits de la violència contra les dones

La violència contra les dones es manifesta per mitjà de característiques concretes segons els àmbits següents: parella, familiar, laboral, social o comunitari. La Guia se centra exclusivament a parlar sobre la violència en l'àmbit social o comunitari, ja que és on s'emmarca la mutilació genital femenina. La violència en l'àmbit social o comunitari comprèn les manifestacions següents: agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic i explotació sexual de dones i nenes, matrimonis forçats, violència derivada de conflictes armats, violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones, i mutilació genital femenina.

La **mutilació genital femenina** (MGF) és el nom genèric donat a aquelles pràctiques que impliquen l'extirpació total o parcial dels genitals externs femenins o altres agressions als òrgans genitals de les dones per raons culturals, religioses o d'altres amb finalitat no terapèutica. Segons la Llei orgànica 5/2008, article 5 (quart), la violència en l'àmbit social o comunitari comprèn entre d'altres la mutilació genital femenina o el risc de patir-la. Inclou qualsevol procediment que impliqui una eliminació total o parcial dels genitals femenins o que en produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona.

L'MGF es practica en vint-i-sis països africans i en alguns de l'Àsia. Se'n desconeix l'origen, però es considera que podria ser una pràctica mil·lenària sorgida a l'antic Egipte, prèviament al naixement i a l'expansió de l'islam, que es va difondre a

través de la influència de la civilització egípcia. Tot i que algunes comunitats musulmanes i d'alguna altra religió la practiquen, es pot afirmar que no és un precepte islàmic ni tampoc de cap de les religions principals.

L'MGF és una pràctica cultural que es duu a terme en el context d'una comunitat i d'un grup, que la justifica en creences errònies com: el costum i la tradició que determinen el rol de la dona dins la comunitat; el control de la sexualitat i el foment de la castedat; la creença que les dones no mutilades no poden concebre o que la mutilació facilita el part; la dona no mutilada és considerada bruta; els genitals es consideren com una part mancada de bellesa i excessivament voluminosa i motius religiosos que diuen que la mutilació és un precepte islàmic emanat de l'Alcorà.

La mutilació sol produir-se en un entorn on l'individu se supedita als designis, les necessitats i les decisions de la comunitat. Normalment, la família extensa exerceix una forta pressió als emigrants, que arriba al seu punt àlgid en el moment en què aquests tornen a casa, ja sigui de manera definitiva o en període de vacances. Els viatges poden suposar un moment de risc real per a les nenes. Per això, és important que els emigrants tinguin molt clar que aquesta pràctica és perillosa per a la integritat física de la seva filla i que és penada per llei.

Hi ha diversos tipus d'MGF reconegudes per l'OMS: supressió del prepuci amb extirpació total del clítoris o sense; supressió del clítoris amb extirpació total o parcial dels llavis menors; supressió de part dels òrgans genitals o tots i sutura de l'obertura vaginal o punció, perforació o incisió del clítoris i/o dels llavis.

5. BON TRACTE INFANTIL

Aquesta Guia té per objectiu millorar el benestar infantil. És important que no només es parli de la conceptualització dels maltractaments infantils, sinó que també es posin les bases del que s'entén per bon tracte. A continuació s'exposen els factors que afavoreixen el creixement sa i feliç d'un infant o jove¹:

Factors interns al nucli familiar

- Tenir fills/es sans/es. Que es faci un seguiment correcte de les visites mèdiques i control de vacunació. Alimentació correcta i variada

¹ http://www.ccmarsme.cat/ARXIVUS/2010/BENESTAR/INFANCIA/PROTOCOL/MODELS/concepte_de_resiliencia.pdf

Ajuntament de Vic

- Suport de la parella. Responsabilitat compartida en l'educació dels fills.
Reconeixement de les dificultats parentals
- Relació afectiva amb els fills/es. Capacitat d'entendre l'altre, empatia, mostres d'afecte, capacitat d'escoltar i dialogar ...
- Absència de dèficits cognitius importants i/o trastorns psiquiàtrics
- Absència de violència física i/o emocional
- Acceptació i col·laboració amb els professionals
- Estabilitat laboral i seguretat econòmica
- Fills/es desitjats i/o planificats per una parella

Factors externs al nucli familiar

- Suport familiar i social. Existència d'una xarxa familiar i/o social col·laboradora i assertiva
- Capacitat d'adaptació davant les diferents situacions vitals estressants i complexes

Història familiar

- Experiències escolars i socials positives
- Relacions d'afecte estables i positives durant la infància. Referents clars i manca de situacions violentes (en el cas que s'hagin patit, consciència de no reproduir-les)

Criteris educatius

- Qualitat en les relacions amb els fills/es
- Existència de normes, pautes i límits educatius. Transmissió de valors, com la tolerància, el respecte, la igualtat, etc.
- Normes culturals oposades a la violència
- Actitud d'escolta i observació envers els fills/es
- Actuació coherent i constant basada en criteris educatius adequats. Interpretació i resposta correcta de les demandes dels fills/es

6. DETECCIÓ

En aquest apartat s'exposen dos aspectes claus: 1) els indicadors que poden ajudar a detectar les situacions de risc social i alt risc, i 2) els agents que han de portar a terme la detecció.

Indicadors de maltractament infantil

TIPUS	INDICADORS	
	FÍSICS	COMPORTAMENT
<i>Físic</i>	Blaus, macadures, ferides, rascades, cremades, fractures, mossegades humanes, lesions abdominals... no pròpies de l'activitat de vida normal d'un infant	<ul style="list-style-type: none"> - Té por del contacte físic amb adults - Es mostra aprensiu/va quan altres infants ploren - Mostra conductes extremes - Sembla tenir por dels seus pares - Comenta que els seus cuidadors li han causat lesions
<i>Psíquic o emocional</i>		<ul style="list-style-type: none"> - És excessivament complaent, passiu/va, gens exigent/a... - És extremadament agressiu/va o està molt enrabiada/a - S'adapta: és massa adult o massa infantil - Mostra un retard en el desenvolupament físic, emocional i/o intel·lectual - Ha intentat de suïcidar-se
<i>Negligència o abandó</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Brut/a, manca d'higiene, afamat/da, inapropiada vestit/da... - Manca de supervisió - Cansament i apatia permanent - Necessitats mèdiques no ateses o absència de l'atenció mèdica rutinària necessària - Explotat/da, abandonat/da... - Subministrament excessiu de fàrmacs o drogues 	<ul style="list-style-type: none"> - Participa en accions delictives - Demana roba, menjar... - Falta sovint a l'escola - Diu que no hi ha ningú que en tingui cura
<i>Abús o sotmetiment sexual</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Dificultat per caminar i asseure's - Roba interior estripada/tacada - Es queixa de dolor o picor a la zona genital. Contusions o sang als genitals - Té una malaltia venèria. Té la cèrvix o la vulva inflamades o vermelles - Té semen a la boca, als genitals o a la roba. Embaràs 	<ul style="list-style-type: none"> - Es mostra reservat/da, menyspreador/a, fantasiós/a o manifesta conductes infantils - Manté poques relacions amb els seus companys - Comet accions delictives o es fuga - Manifesta conductes o coneixements sexuals estranys, sofisticats o inusuals - Diu que ha estat atacat pel seu cuidador
<i>Prenatal</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Síndrome alcohòlica fetal (retard de creixement intrauterí, dèficit mental, dificultats d'aprenentatge...) - Síndrome tabàquica fetal 	
<i>Explotació</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Prostitució - Utilització abusiva o desproporcionada de l'infant en tasques de la llar, en treballs productius, mendicitat... 	<ul style="list-style-type: none"> - Falta sovint a l'escola - Té comportaments inapropiats de l'edat - Té explicacions de la seva vida fora de l'escola inapropiades de l'edat
<i>Corrupció</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Inducció a la prostitució i/o demostració de mals exemples sexuals - Estimulació per fer robatoris o accions agressives - Utilització de l'infant per al tràfic de drogues - Premi a les conductes delictives 	<ul style="list-style-type: none"> - Falta sovint a l'escola - Té comportaments inapropiats de l'edat - Té explicacions de la seva vida fora de l'escola inapropiades de l'edat
<i>Síndrome de Münchausen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Signes i símptomes incongruents, persistents i repetitius - Malalties inexplicables, perllongades i recurrents (normalment es dona en infants menors de 5 anys) - No correlació dels exàmens complementaris amb l'estat de salut de l'infant - Convulsions que no remeten amb el tractament habitual - Manifestacions físiques habituals: hemorràgies, alteracions neurològiques, digestives, respiratòries... 	<ul style="list-style-type: none"> - Només apareixen els símptomes quan està en presència dels cuidadors - Té una història de múltiples ingressos hospitalaris - Els infants no responen a tractaments mèdics habituals
<i>Mutilació genital</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Pal·lidesa cutaniomucosa - Símptomes d'anèmia subaguda - Anèmia crònica - Mutilació genital - Infecció d'orina - Transmissió d'infeccions com el VIH, l'hepatitis o el tètanus, per l'ús d'instruments no 	<ul style="list-style-type: none"> - Mostra tristesa i manca d'interès - Té canvis de caràcter - Caminar amb les cames juntes o molt separades - Es neguiteja a l'hora d'asseure's - No realitzar exercicis físics o no vol participar en jocs que impliquen activitat - Fa comentaris a les companyes d'escola

	<p>esterilitzats</p> <ul style="list-style-type: none">- Anèmies cròniques- Problemes genitourinaris: fístules genitourinàries, retenció, incontinència i/o infeccions urinàries, dolors menstruals, hematocolpos (retenció del contingut menstrual a la vagina), infeccions genitals, esterilitat- Complicacions obstètriques	
--	--	--

Cal afegir que en el cas de la mutilació genital femenina hi ha alguns factors de risc que predisposen que una nena sigui més susceptible a ser mutilada, com ara:

- Pertànyer a una ètnia que practiqui l'MGF. La majoria de noies i dones que han experimentat la mutilació genital són originàries, elles o la seva família, d'algun dels països africans on es practica
- Pertànyer a una família en què la mare i/o les germanes més grans l'hagin patida
- Pertànyer a un grup familiar practicant que té molt present el mite del retorn al país d'origen
- Proximitat d'un viatge que pugui fer o unes vacances que pugui passar l'infant al país d'origen

Agents de detecció

Els agents que poden detectar qualsevol tipus de situació de maltractament infantil són: centres escolars, serveis de salut, serveis socials bàsics i especialitzats, entitats de lleure, entitats socioeducatives, cossos de seguretat i qualsevol ciutadà.

**Recordatori. Per ajudar a detectar possibles situacions de sospita o evidència de maltractament cal fer servir els qüestionaris de la guia-protocol de detecció de Maltractaments Infants a la Comarca d'Osona.*

7. ACTUACIÓ

A continuació es presenta el circuit actuació per afavorir el bon tracte infantil:

PREVENCIÓ

SOSPITES

EVIDÈNCIA

ESCOLES / EAP
RECURSOS A LA
INFÀNCIA

SERVEIS SOCIALS

SERVEIS DE
SALUT

EAIA

COSSOS
SEGURETAT
(detecció)

ALTRES

CIRCUITS:
VIOLÈNCIA
MASCLISTA

DETECCIÓ I ACTUACIÓ

ESCOLES / EAP
RECURSOS A LA
INFÀNCIA
ALTRES

VIC
DONES

SERVEIS SOCIALS

SERVEIS DE
SALUT

EAIA

COSSOS DE
SEGURETAT

JUTJAT

FISCALIA
DE
MENORS

ACOMPANYAMENT
A L'INFANT

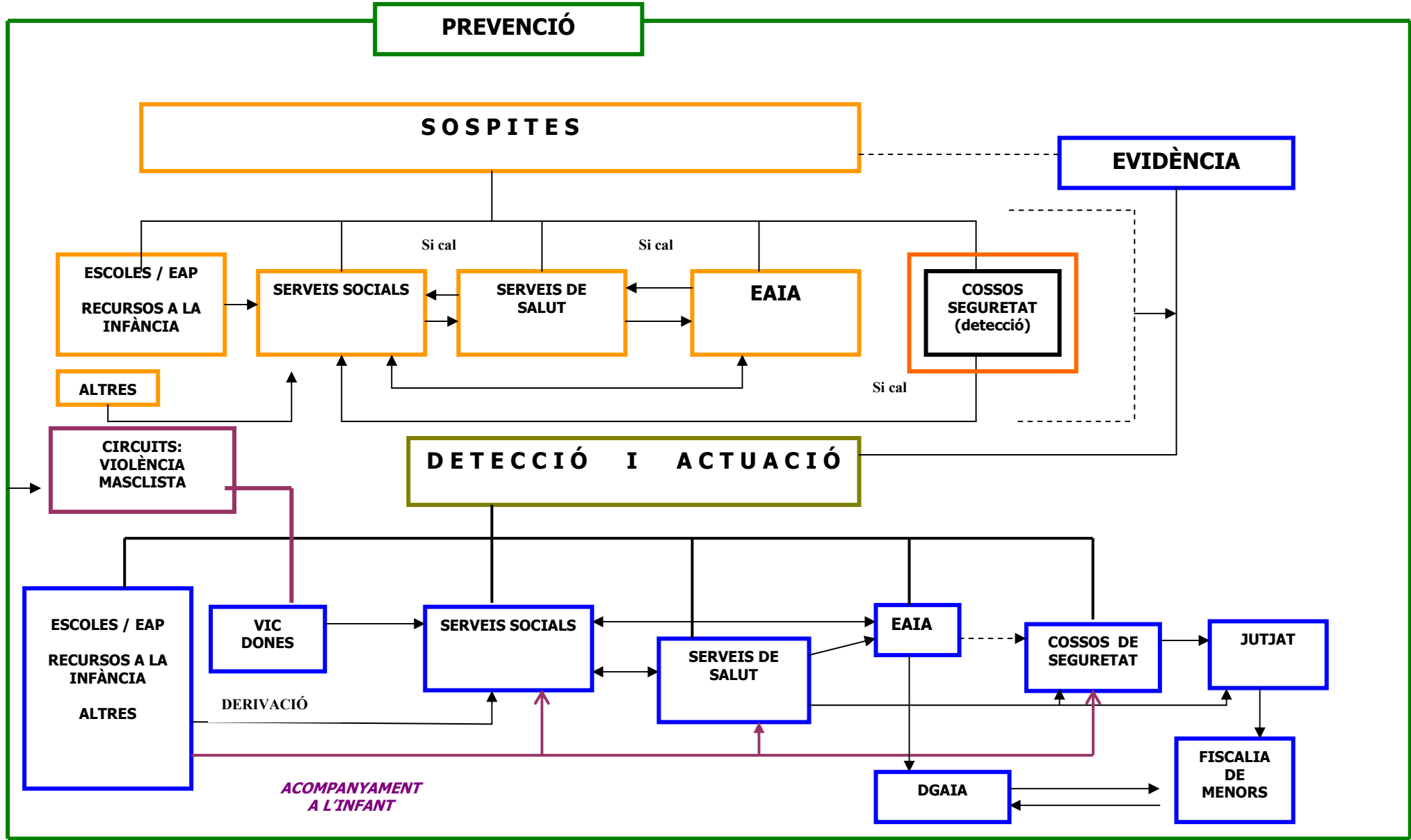
DGAIA

Si cal

Si cal

Si cal

DERIVACIÓ

8. ACCIONS PREVENTIVES

Des de l'Ajuntament de Vic s'aposta per treballar la prevenció de les situacions de risc socials d'infants i joves. Les activitats que es duran a terme aniran encarades a donar el màxim suport als professionals que treballen amb infants i joves a la ciutat, així com a sensibilitzar la ciutadania. En general, tot i que les accions específiques és concretaran anualment, els blocs que es treballaran seran:

- Creació del grup de treball per al bon tracte infantil a Vic. Aquest grup serà format per referents dels serveis i entitats implicades directament en la detecció de situacions de risc. Es demanaran referents clars de cada servei, els quals es reuniran dos cops l'any per exercir les funcions següents:
 - Vetllar pel compliment dels circuits
 - Debatre les incidències que puguin aparèixer en els diferents serveis
 - Garantir la bona intervenció i coordinació dels casos
 - Vetllar per la creació d'activitats preventives
- Assessorament, suport i formació als professionals
 - S'oferirà suport individual o en grup a escoles, entitats de lleure, entitats socials... per tal de conèixer a fons la temàtica, els circuits i els indicadors per garantir el bon tracte dels infants i joves
 - S'organitzaran espais formatius per treballar i afavorir la detecció precoç
- Sensibilització a la ciutadania, a través de tallers que afavoreixin la reflexió, en què s'informi de les conseqüències del maltractament a curt i llarg termini
- Elaboració de material didàctic per facilitar activitats preventives des de l'escola, entitats de lleure, salut, etc.

9. TELÈFONS D'INTERÈS

Mossos d'Esquadra de Vic	93 881 57 00	Sergent de guàrdia
Guàrdia Urbana	93 885 00 00	Sergent de guàrdia
EAIA	93 883 41 33	Cap del Servei
Hospital General de Vic	93 702 77 55	Treballador/a social
CSMIJ	93 702 77 87	Treballador/a social
CAP Nord	93 889 02 22	Treballador/a social
CAP Sud	93 883 34 43	Infermera de guàrdia
Serveis Socials	93 885 25 52	Professional d'acollida
	93 883 67 76	i/o educadora social
CDIAP	93 889 51 44	Treballador/a social
Oficina d'Acollida	93 702 72 82	Responsable del servei
Vic Dones	93 702 72 84	Responsable del servei
Servei Municipal de Salut	93 885 25 52	Responsable del servei
Infància respon	900 300 777	
Línia d'atenció a les dones en situació de violència	900 900 120	

FONTS BIBLIOGRÀFIQUES

Material documental

- *Guia-protocol de detecció de maltractaments infantils a la comarca d'Osona* (2007)
- *Protocol d'actuacions per prevenir la mutilació genital femenina*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Social i Ciutadania. Secretaria per a la Immigració, 2007
- *Model de prevenció i detecció de situacions de risc social a la infància i l'adolescència, de la Diputació de Barcelona*
- *Maltractaments d'infants i adolescents: Què són? Què cal fer?*. Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família 2006.
- Recull temàtic – Número 16. *Mutilació genital femenina*. Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones febrer de 2009.
- *Mutilació Genital Femenina: prevenció i atenció*. Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. Institut Català de la Salut maig de 2006
- Decret 2/1997, de 7 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, modificat parcialment pel Decret 127/1997, de 7 de maig (incloent-hi les correccions introduïdes pel Decret 127/1997)

Bibliografia web:

- Generalitat de Catalunya. <http://www.gencat.cat>
- Asociación de Mujeres Anti Mutilación. <http://www.amam.es/somos.html>
- Associació Ekrea
http://www.ekrea-org/html/immigracio_la_dona_immigrant.html
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Social i Ciutadania. Secretaria per a la Immigració
<http://www.gencat.cat/benestar/immi/recursos/protocol.htm>
- Consell Comarcal del Maresme
http://www.ccmaresme.cat/ARXIUS/2010/BENESTAR/INFANCIA/PROTOCOL/MODELS/concepte_de_resiliencia.pdf

ANNEX

ANNEX 1. GLOSSARI DE CONCEPTES

Prevenció. És un conjunt de mesures que es prenen per tal de protegir l'infant contra possibles alteracions i trastorns de tipus físic o mental i es dissenyen per tal d'evitar l'aparició d'una malaltia o afecció. Les accions són de tipus multidisciplinari.

La prevenció del risc social té per objecte les situacions que afecten conjunts d'infants de forma global, ja sigui en situacions de caràcter territorial, cultural o social, en les quals hi ha indicadors o factors de risc que poden comportar un perjudici en el desenvolupament o benestar en el futur.

La prevenció en el desemparament infantil s'adreça a situacions en les quals concorren indicadors o factors de risc que mostren la probabilitat que l'infant pugui quedar en situació de desatenció de les seves necessitats bàsiques en un futur.

Indicador. És aquella informació o informacions qualitatives o quantitatives que, instrumentalitzades seguint un procediment científic, ens permeten un coneixement progressiu i l'obtenció de mesures aproximatives, de fenòmens conceptualitzats en el marc de les teories pròpies de la psicologia social.

Situació de risc. L'infant es veu limitat o perjudicat personalment, però no és necessària separar-lo del seu nucli familiar. En aquests casos, no s'assumirà la tutela del menor².

Desemparament. L'infant està en una situació en què li falten elements bàsics per al seu desenvolupament personal i cal aplicar una mesura que impliqui la separació del seu nucli familiar³.

Sospita de maltractament. Hi ha indicadors en l'aspecte físic que mostren una cura inadequada i/o en l'aspecte emocional quan s'observen indicis de patiment o malestar en l'infant, derivats de l'atenció dels pares cap a ell. També, hi ha verbalitzacions de l'infant que indiquen desatenció/maltractament.

² Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

³ Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

Evidència de maltractament. Hi ha lesions físiques en l'infant que són confirmades amb un informe mèdic de lesions que pot anar acompanyat o no de verbalitzacions que indiquen desatenció/maltractaments.

Factors de risc. Determinades condicions biològiques, psicològiques o socials, mesurables mitjançant variables directes o indicadors (socials o psicosocials) , d'acord amb coneixements científics, s'ha demostrat que participen probablement en els antecedents o en les situacions associades a l'emergència de diferents malalties, problemàtiques o necessitats socials, o que hi estan implicades.

Factors d'alt risc social. Es considerarà que hi ha factors d'alt risc quan concorren indicis en dels supòsits següents⁴:

- Que l'infant sigui abandonat per les persones a les quals per llei correspon exercir les funcions de guarda
- Que s'hagi produït negligència en el compliment de les obligacions alimentàries, d'higiene, salut o educatives de l'infant
- Que els pares, tutors o guardadors o les persones que convisquin o estiguin relacionades directament amb l'infant pateixin d'una malaltia mental que repercuteixi negativament en ell
- Que els pares, tutors o guardadors o les persones que convisquin o estiguin relacionades directament amb l'infant siguin drogodependents i repercuteixi negativament en ell
- Que s'hagi subministrat a l'infant substàncies psicotròpiques sense causa mèdica justificada o de qualsevol altra substància tòxica
- Que s'hagi infligit a l'infant maltractaments físics o psíquics, abusos sexuals, explotació o altres de naturalesa anàloga
- Que no hi hagi vincles afectius o que aquests vincles tinguin moltes mancances, per incompliment dels deures de protecció establerts per la llei per a la guarda dels infants per part dels pares, tutors o guardadors
- Que s'indueixi l'infant a la mendicitat, a la delinqüència o la prostitució

⁴ *Model de prevenció i detecció de situacions de risc social a la infància i l'adolescència*, de la Diputació de Barcelona.
Guia-protocol de detecció de maltractaments infantils a la comarca d'Osona

Decret 2/1997, de 7 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, modificat parcialment pel Decret 127/1997, de 7 de maig (incloent-hi les correccions introduïdes pel Decret 127/1997)

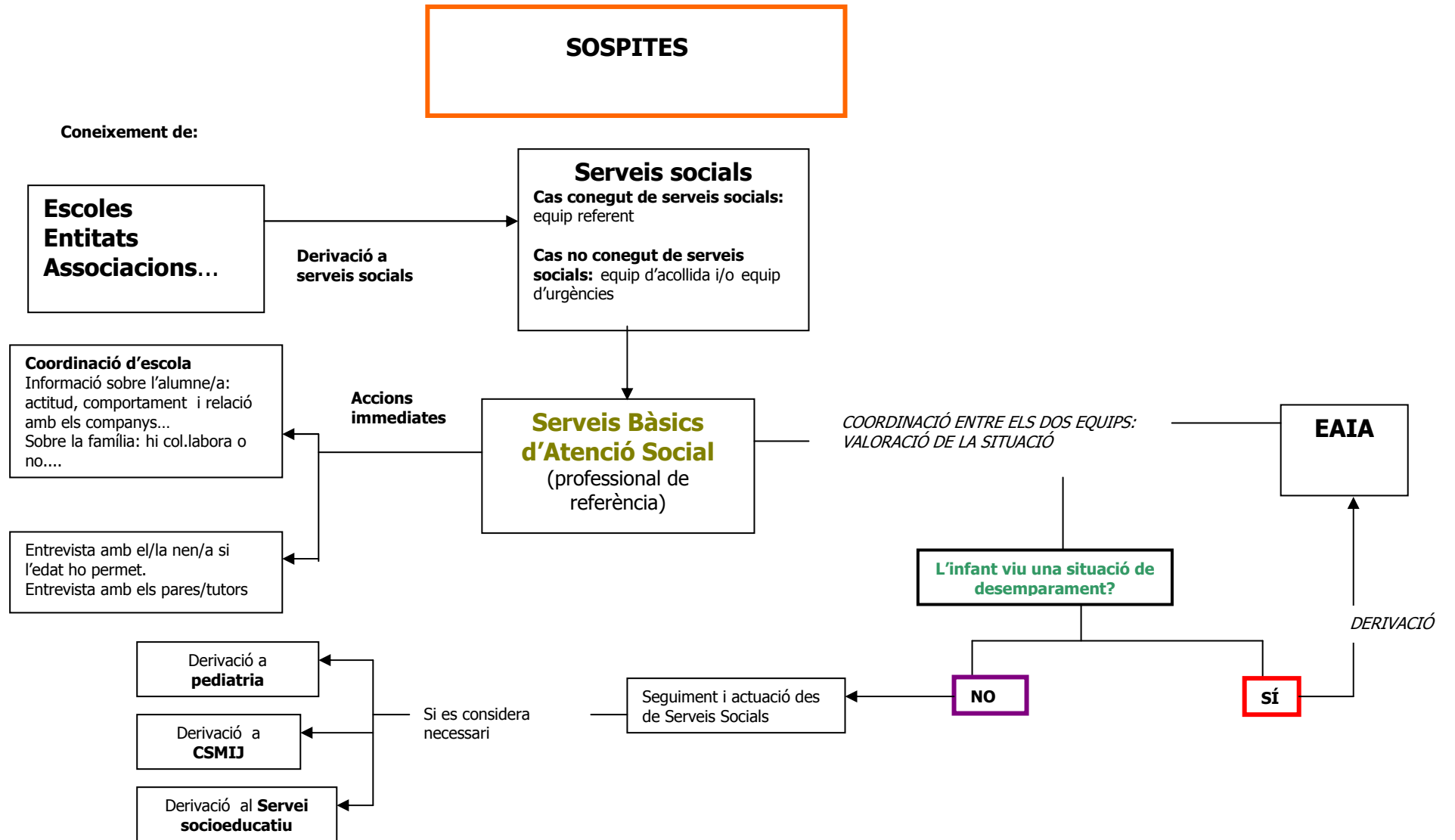

Ajuntament de Vic

- Que es doni qualsevol desatenció o imprudència que atempti contra la integritat física i psíquica de l'infant
- Quan s'apreciïn objectivament altres factors que impossibilitin el desenvolupament integral de l'infant

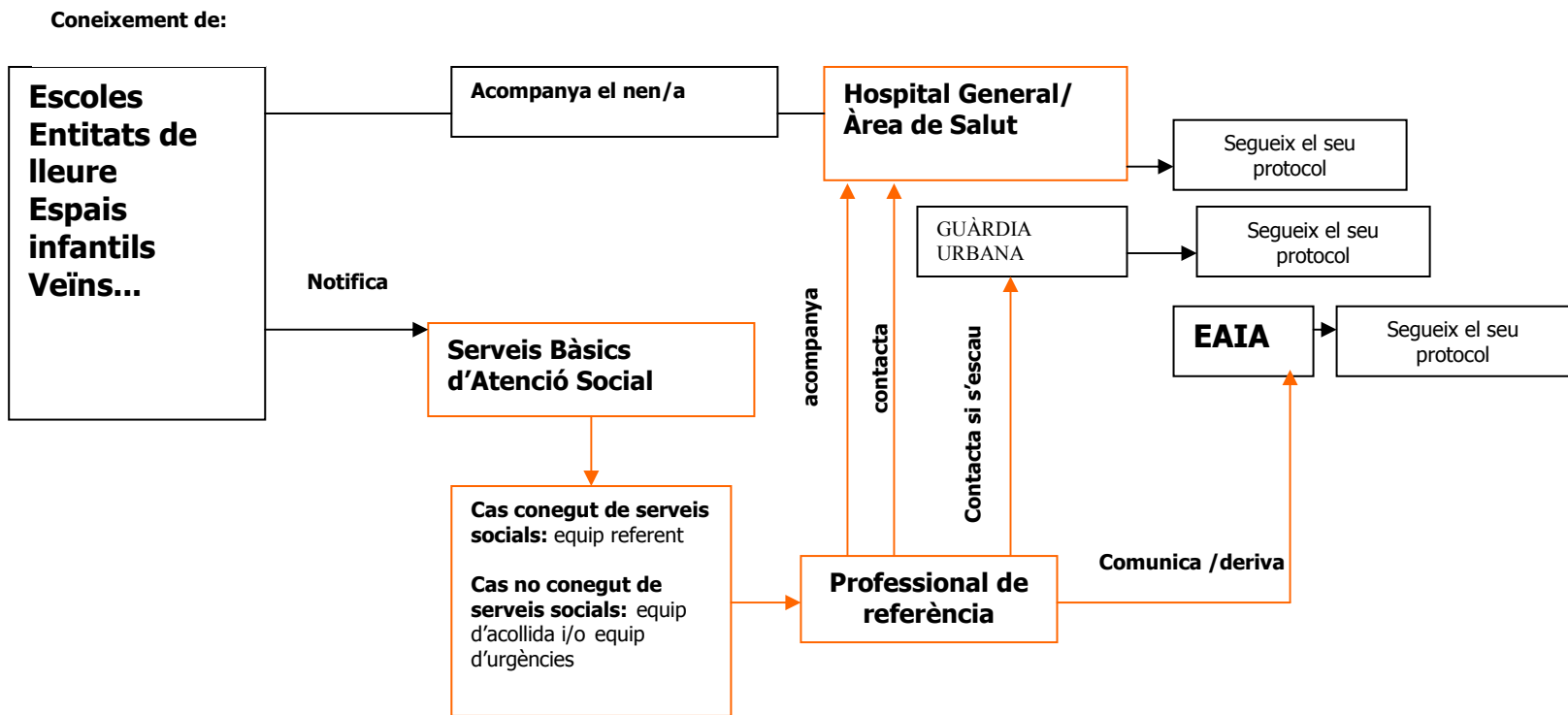

Annex 2. ACTUACIÓ DES DE SERVEIS SOCIALS

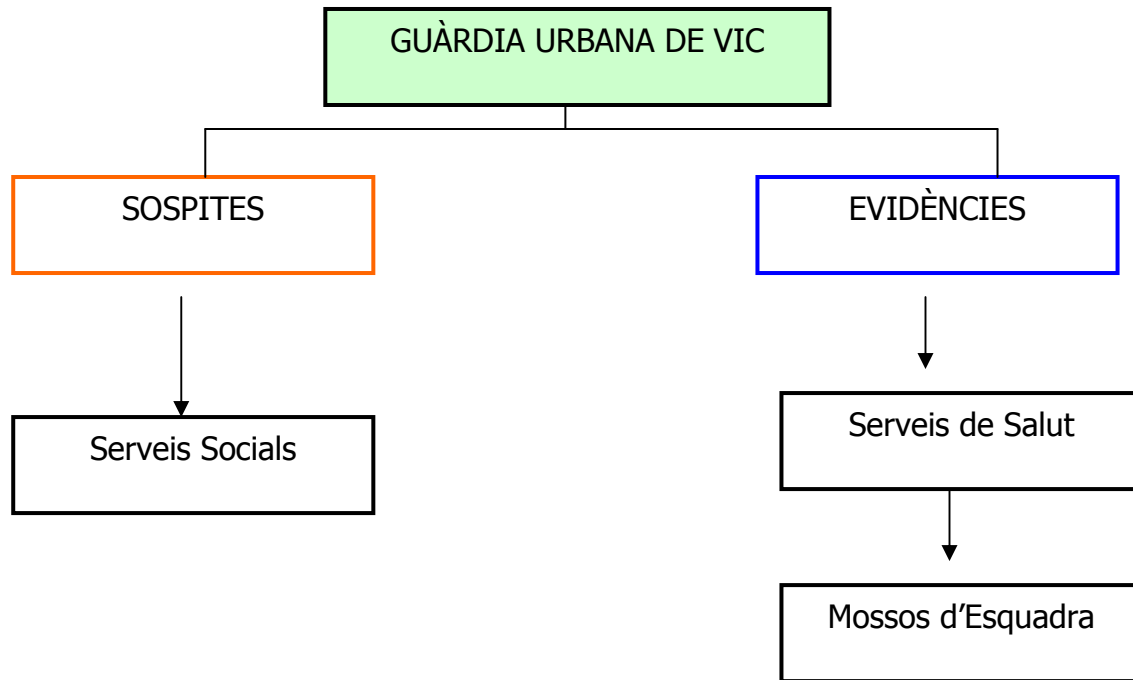

EVIDÈNCIA

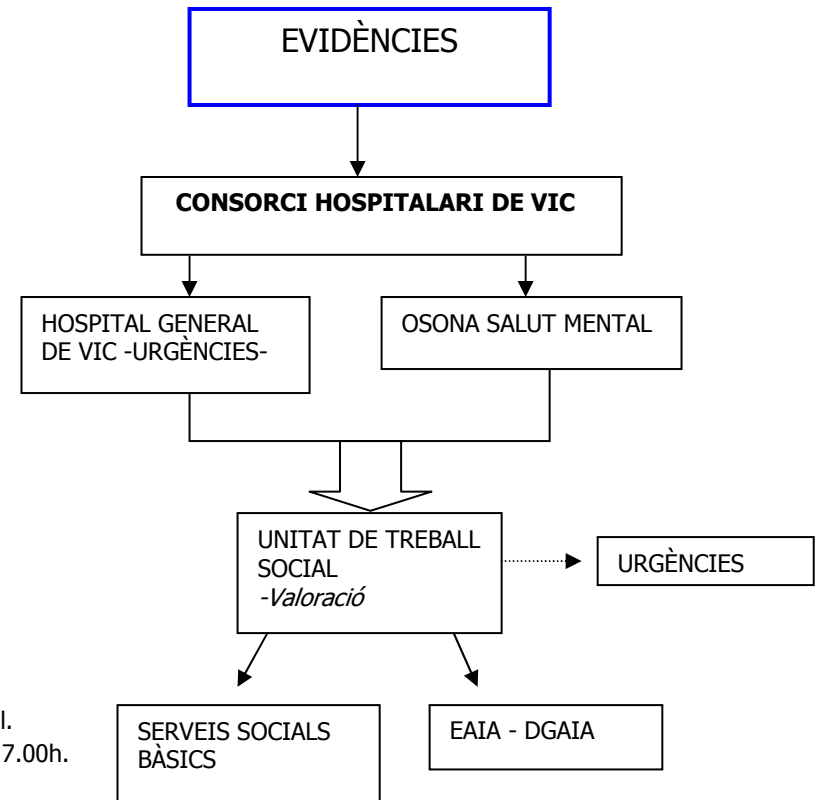
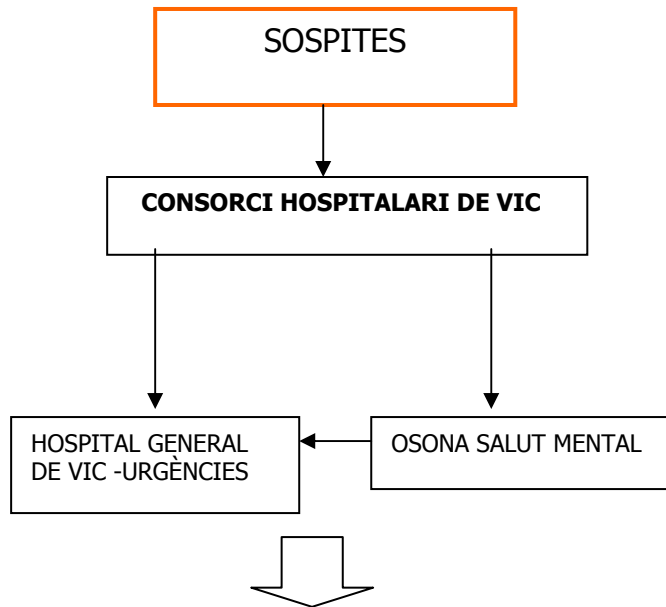
Annex 3. ACTUACIÓ DES DE GUÀRDIA URBANA

Annex 4. ACTUACIÓ DES DEL CONSORCI HOSPITALARI DE VIC

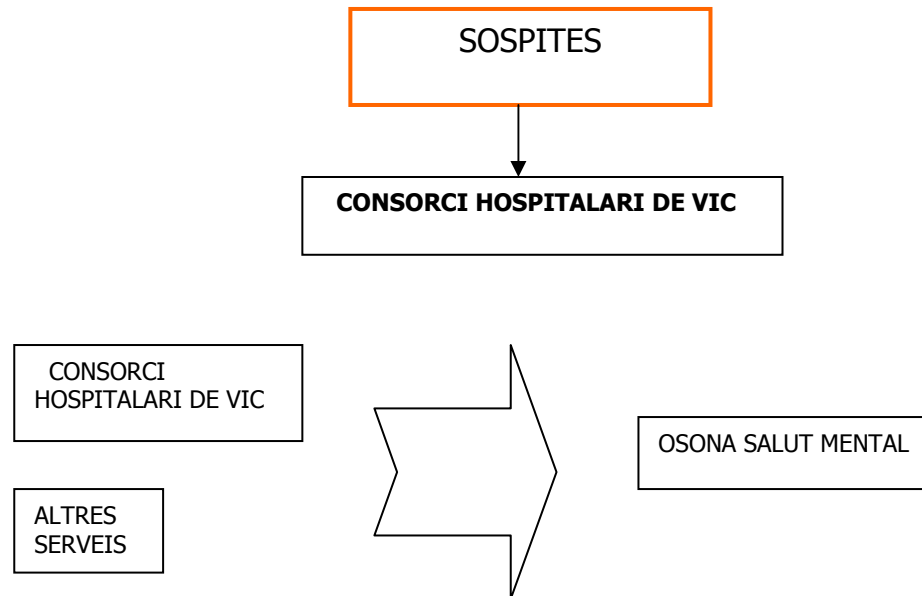
Maltractament o abús sexual

- Contacteu amb M.Colom , dins l'horari de de 9.00 a 17.00 h (93 702 77 55) a la Unitat de Treball Social.
- A pediatria contacteu directament amb el pediatre de guàrdia (93 889 11 99) fora de l'horari de 9.00 a 17.00h.
- Comunicat de lesions = JUTJAT
- EAIA - DGAIA
- Serveis Socials (atenció primària de salut / SS Bàsics)

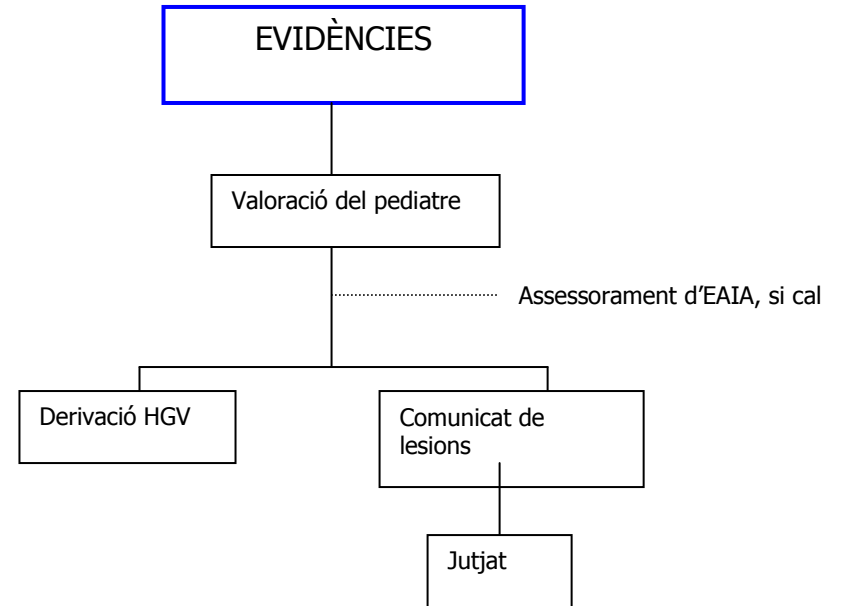
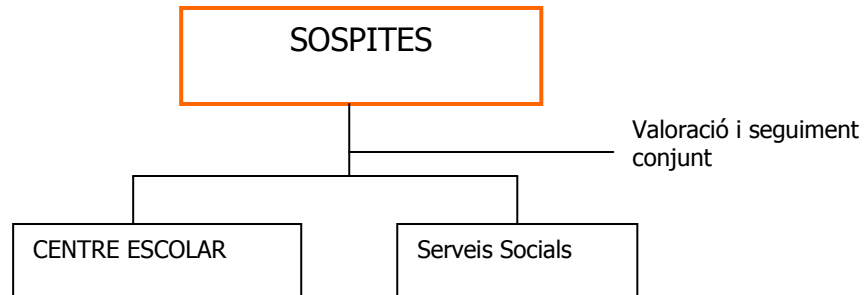
Maltractament psicològic

- Contacteu amb Treball Social, J.Morató (93 702 77 87)
- Es derivarà a Psicologia per fer-ne una valoració

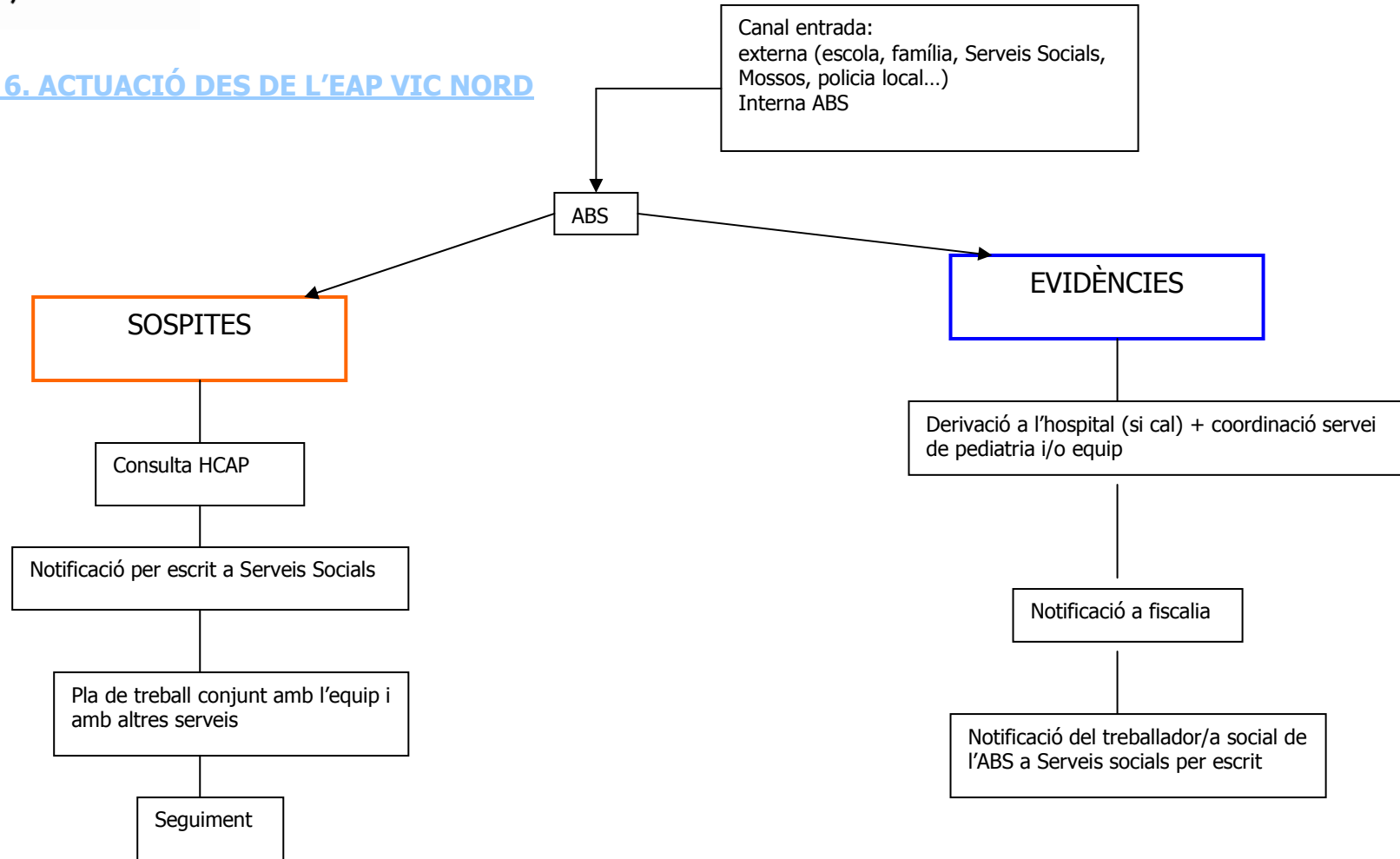

Annex 5. ACTUACIÓ DES DE L'ABS SUD

Annex 6. ACTUACIÓ DES DE L'EAP VIC NORD

Annex 7. ACTUACIÓ DES DELS CENTRES ESCOLARS

